

“Els falangistes eren conscients de la importància de la política cultural”

Emili Teixidor (Roda de Ter, Osona, 1934) publica a Columna la novel·la *Els convidats*, ambientada, com *Pa negre*, a la Plana de Vic de la postguerra.

—**Si heu tornat a la postguerra—o, més ben dit, no l'heu deixada— és perquè penseu que us havíeu deixat coses al tinter, o perquè el terrabastall va ser tan gros que mereix tornar-hi una vegada i una altra?**

—Les dues novel·les anteriors eren més personals i sí, pensava que pagava la pena de completar la trilogia amb una novel·la que no ho fos tant, que parlés bàsicament de la nova situació, del nou poder constituït als pobles. I que recordés que no tots els mals vénen de fora. Tots els feixistes que jo vaig conèixer eren del país.

—**El personatge de Ruy Santamarta, un falangista que ve de Barcelona, que és poeta i escriu a la premsa, fa pensar en l'escriptor falangista Luys Santamarina, amb la seva i grega falsa. Hi ha més noms en clau?**

—Només un altre, un Brunet que passarà més desapercbut, jerarca local de Roda de Ter. El personatge de Ruy Santamarta em va bé per a recordar aquella Espanya imperial que invocaven els feixistes i, sobretot, la tasca d'evangelització cultural en castellà que portaven a terme els falangistes. Eren conscients de la importància política de la política cultural.

—**Queda clar que el poble es troba a la comarca d'Osona i que la capital és Vic. Pensàveu en cap poble en concret?**

—No. Agrupo trets de diversos pobles de la comarca en un de sol. Per raons familiars, de petit vaig recórrer molts pobles de la comarca, des del fons de les Guillerries fins a les zones més conreades de la plana. Tant els avis paternals com els materns vivien en masies escampades.

—**Aquella evangelització cultural castellanitzadora de la Falange no va poder ser tan profunda i completa com volien per culpa d'un segona força del règim, tant o més poderosa, l'església catòlica.**

—Sí. Va anar bé que anessin separats perquè l'església va mantenir unes tradicions com els *Pastorets*, en català, mentre que el règim portava *El divino impaciente* de Pemán. En aquella època, la devia haver vista tothom. Els joves, o s'enquadraven

JORDI PLAY

Emili Teixidor publica a Columna la novel·la *Els convidats*. Tanca una trilogia oberta amb *Pa negre*.

en l'Acció Catòlica o al Frente de Juventudes, els nois, i a la Sección Femenina, les noies. El cap de Falange local deia la consigna del dia als petits, de vegades explícita i algunes altres vegades, amb aquella mena de poètica militant, per dir-ho d'alguna manera. Al 45, però, amb la victòria aliada, les coses es van estovar. Una altra cosa que va ajudar a limitar els efectes d'aquella acció va ser que els nois i les noies començaven a treballar molt aviat. Al meu poble hi havia noies que van començar a vuit anys. I, pel que fa a l'Església, el seu paper va créixer considerablement gràcies a la força que va tenir el seminari.

—**L'abús que el pare fa de la filla té una lectura simbòlica?**

—La pot tenir. Com els patriotes, que abusen del país. Tots aquells jerarques pensaven salvar el país i el van portar a una mena d'anorreament.

—**La comarca va tenir la sort de tenir una capital que era l'orgull de tots els pobles, amb una substrat**

cultural notable. I que gairebé tot el sector cultural més preparat girés al voltant de l'església, ben vista pel règim, cosa que va permetre que no es trenqués la tradició cultural vigatana.

—Sense dubte. Hi havia una mena de consciència de ciutat culta, d'una mena de Roma catalana, i l'Església n'era part primordial. No solament hi havia uns elements que ho facilitaven, sinó una vocació. L'única cosa que hi mancava era el reconeixement acadèmic. Vic no tenia institut i calia anar a Manresa per examinar-se. Aquesta dependència de Manresa els empenyava molt.

—**A diferència de *Pa negre*, aquí s'imposa l'estil de la novel·la del XIX, la d'un Oller, per exemple.**

—Sí. Com el d'una crònica.

—**No temeu que el lector trobi a faltar la intensitat estilística, l'emoivitat de *Pa negre*?**

—No m'ho plantejo. No miro mai el lector. Miro què m'interessa a mi. Quan faig literatura per a grans em deixo portar per impulsos que controlo fins a cert punt.

—**Aquells 40 i 50 us pesen en el record com una llosa?**

—De llosa, res. Estic molt satisfet i feliç d'aquella època perquè sóc resignat. Allò que va passar, va passar.

Lluís Bonada